

SMB-nytt

1984 nr.3

Norsk Bibliotekforening
Spesialgruppen for
medisinsk bibliotekvirksomhet

ISSN 0800-3181

Norwegian Library Association, Medical section, News
SMB - nytt, vol.9, 1984, nr. 2.

Redaksjonens adresse: Grete Blystad Wie,
Universitetsbiblioteket i Bergen,
avd.De odontologiske institutter,
Årstadvn.17,
5000 Bergen.

INNHold:

Hilsen fra redaksjonen	s. 1
Referat fra årsmøte 8.5.84	s. 2
Styre-nytt	s. 5
Referat fra Nordisk konferanse for medisinske bibliotekarer 17. - 18. september	s. 6
Tidsskrift-nytt	s. 20
Til orientering	s. 21

HILSEN FRA REDAKSJONEN

Kjære SMB'ere!

Endelig kommer SMB-nytt nummer tre 1984. Det er nå bibliotekarene ved Universitetsbiblioteket i Bergen, avdelingene på Haukeland sykehus, De prekliniske institutter og De odontologiske institutter, som har fått redaksjonsansvaret for et år fremover, og ansvaret tynger på våre skuldre! Men vi har tatt imot utfordringen, og hiver oss herved ut i det:

Vi har tenkt å prøve å få sendt ut fire numre pr. år, og neste nummer blir da et lite julenummer. Stoff til dette nummer bør være redaksjonen i hende innen 7. desember.

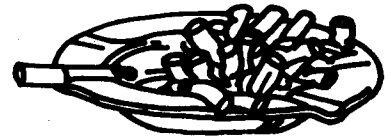
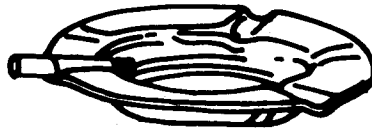
Dette nummeret blir i første rekke et "konferansenummer" med referat fra Nordisk konferanse for medisinske bibliotekarer i Oslo 17. - 18. september i år. Vi synes vi måtte bruke litt spalteplass for å dekke en slik begivenhet!

Men, vi håper at også andre SMB'ere vil forsyne oss med litt stoff i tiden fremover. Om vi selv ikke kan sies å være plaget av skrivekløe, kan vi kanskje gå utenom våre egne rekker? Hva med brukernes synspunkt på vår bibliotekstjeneste, hva venter de av oss, hva kan gjøres anderledes? Kjenner vi til noen skriveføre brukere, er det bare å gå løs på dem!

Med vennlig hilsen fra redaksjonen:

Grok Blystad Wie.

Møte-nytt

REFERAT FRA ÅRSMØTE I SMB PÅ ULLEVÅL SYKEHUS. 8. MAI

SMB holdt årsmøte på Ullevål sykehus tirsdag 8. mai klokken 19. Det var ca. 30 deltagere. Vertskapet hadde et stort, lyst og ryddig bibliotek å vise frem. Det var nok flere enn undertegnede som måtte sende en tanke til "våre" hyller. De så nok ikke slik ut...

Da så godt som alle påmeldte var kommet, åpnet Jostein møtet med å ønske velkommen. Han gikk gjennom de formelle tingene; leste opp årsberetningen og regnskapet. Bente Finsrud forklarte hva som skjulte seg bak de forskjellige postene. Deretter hadde ingen noe å bemerke.

Så var det valg. Bjørg Glesne hadde lagt merke til at periodisiteten på de forskjellige medlemmene i styret var blitt skjev, slik at hele styret bortsett fra ett medlem skiftes ut annethvert år. Dette er en situasjon som er upraktisk, og det står også i statuttene at slikt må unngås. Vi ble enige i at dette var en sak for neste års valgkomité, dette året gjør vi ikke noe med det. Det ble også bemerket at det var de samme SMB'erne som stadig gikk igjen i styrer og komitéer, mens man hadde mange medlemmer som aldri hadde hatt noe verv. Neste års valgkomité ble bedt om å gå mere aktivt inn for å få inn nye folk, ved direkte forespørsler.

Flere i styret tok gjenvalg, og det nye styret består av: Elisaveth Assev, Anne Lise Betzenderfer, Karen Marie Ellefsen, Jostein Ingulfsen, Gunvor Kallevik og Liv Stave.

Valget av komitémedlemmer ble også slik som valgkomitéen hadde foreslått (Se SMB-nytt no. 2, 1984), bortsett at Aslaug Ulvin erstatter Maren Hvardal i bibliotekbyggningskomitéen.

SMB-nytt skal heretter utgives fra Bergen. Akkurat hvem det blir, er ikke helt klart, bortsett fra

Inger Johanne M. Andresén, Brita B. Hekland og Grethe Wie (red. sekr).

Så var det mat. Deilige smørbrød og kringle, te og kaffe. Vi holdt diskret øye med Kari Halldal. Da det så ut som om hun var ferdig med å spise, ba vi henne holde kåseriet sitt. Hun hadde vært i London i høst og deltatt i British Council's kurs som het *Modern developments in medical librarianship*. Det var en fornøyelse å høre Kari Halldal fortelle fra hva hun lærte på kurset og hva slags andre opplevelser hun hadde. Det hadde vært 29 deltagere fra 21 land, og 26 var kvinner. Det er ikke bare på vår kant av kloden dette er en typisk kvinnegeskjeft! Det var forskjellige forhold man kom fra; bibliotekaren fra Sierra Leone var den eneste medisinske bibliotekar i sitt land, mens bibliotekaren fra Medical University of South Africa hadde en stab på 40 personer og fikk alt det utstyr og alle de tekniske hjelpemidler han ba om. Felles for de fleste var imidlertid neskjæringer i budsjettene,

oppsigelse av tidsskrifter og strev med å få bevilgninger til å strekke til og å få utført de oppgaver man gjerne ville.

Kursdeltagerne fikk en orientering om britiske medisinske bibliotek og om helsevesenet. De fikk bl.a. vite at det ikke finnes samkataloger som dekker hele landet. Mange ønsket ingen slik samkatalog fordi de enkelte bibliotekene ville få for mange forespørsler. Man har British Lending Library, som faktisk er avhengig av mange forespørsler hvis de ikke skal måtte øke prisen ytterligere.

Så gikk man over til "Modern developments", der det ble lagt mest vekt på automatisering. Ingen patentløsninger ble gitt, men man ble bedt om å planlegge skikkelig og definere sine behov, deretter sette opp en liste over ting man vil bruke maskinen til. Så kan man se hva markedet tilbyr. Det ser forøvrig ut til at tendensen går mot mikro-maskiner i det enkelte bibliotek fremfor store integrerte systemer som "kan alt". Samtlige forelesere understreket at man ikke hadde spart noe personale eller arbeidsmengde ved automatisering, men arbeidet var blitt morsommere og mer variert, og man kunne tilby brukerne nye tjenester som ikke hadde vært mulig tidligere.

Opplæring er viktig både for brukere og ansatte. Ved biblioteket ved Charing Cross Hospital hadde de laget mange fikse brosjyrer til veiledning for brukerne, og alle var produsert på bibliotekets tekstbehandlingsmaskin. Det ble også lagt vekt på opplæring av bibliotekets personale, spesielt nyansatte.

De fikk også høre litt om British Library research & development og noen av forskningsoppgavene deres. Bl.a. hadde de også i England forsøkt med "clinical librarians", men det var ikke den samme suksess som i USA. Tvert i mot. De mer konservative engelske legene syntes det var "embarrassing" å ha en bibliotekar i hælene hele tiden.

Vi fikk også høre om CRUS (Centre for Research on User Studies) som gjorde brukerundersøkelser. Vi fikk også høre om Blaise Cronin, ASLIB som hadde holdt en forelesning som het "The library that does not speak until spoken to is destined for obscurity". Dette gjaldt markedsføring, og ved hjelp av tavla fikk vi en kort innføring i dette temaet. Det finnes noe som kalles SWAT, ifølge foreleseren. DET står for Strength Weakness Opportunity Threats Analysis. Det gjelder å kjenne bibliotekets styrker og svakheter, og å gjøre noe med det.

Kari Halldal og Co. hadde også besøkt flere sykehusbibliotek. Det som gjorde mest inntrykk på tilhørerne, var vel opplysningen om at det rett som det var fantes en bar i tilslutning til biblioteket. Noen bibliotek hadde også bokhandel noen timer i uken.

Etter foredraget til Kari Halldal ble det en lang debatt om automatisering av rutiner i medisinske bibliotek. Det ble konstantert at slike systemer finnes, de fleste maskinleverandører har også "pakker" som kan kjøpes av bibliotekene. Vi har jo også BIBSYS, som de fleste vel nå kjenner til.

Ellen Hveding orienterte om planene om en kongress for medisinske bibliotekarer. Det fantes to alternativer: Soria Moria som er lekkert, men dyrt, og Rikshospitalet som er mere jordnært, men billig. Det ble diskusjon der det kom fram at mange ville synes det var dyrt med Soria Moria. (I skrivende stund er avgjørelsen tatt. Det blir Rikshospitalet. Mer om dette et annet sted.)

Det var kommet forslag om å flytte årsmøtene i SMB rundt omkring i landet, slik at det ikke alltid ble i Oslo. Det gikk an å ha det sammen med årsmøtene i Norsk bibliotekforening. Dette skal vi tenke på, og vi vil gjerne ha reaksjoner fra medlemmene om dette. Skriv til noen i styret og si hva dere mener.

Tiden gikk, og det var sent før forsamlingen forlot Ullevål sykehus. Vi takker vertskapet som fikk bryet med å rydde etter oss!

Karen Marie Ellefsen

Nordisk konferanse for medisinske bibliotekarer, Oslo, 17.-18. september 1984.

Ideen til denne konferansen ble til for to år siden på det nordiske bibliotekarmøte i Ålborg. Ideens opphavskvinner var Marita Antila fra Finland, Lena Sewall fra Sverige, Kristin Thorsteinsdóttir fra Island, Ruth Tolver fra Danmark, og fra Norge Kari Halldal og Ellen Hveding.

I over ett år har "jobbegjengen" i Oslo, bestående av Elisabeth Buntz, Karen Marie Ellefsen, Ellen Hveding og Jostein Ingulfsen arbeidet med planlegging og gjennomføring av de tusen små detaljer som skal klaffe ved et slikt stort arrangement. Som en av deltakerne som hadde gleden av å komme til duk og dekket bord, kan jeg bare ta hatten av for den innsats jobbegjengen har gjort. Det virket som om hver minste detalj var nøye gjennomtenkt, og alt fungerte, slik mitt inntrykk var, til alles fulle tilfredshet. Bare det at alle utenbys deltakere fikk tilsendt kart over Oslo, "Oslo guide" 1984, og "Oslo this week" september 1984, viser at bibliotekarers sans for detaljer gjør seg gjeldende også i andre sammenheng enn de rent biblioteksfaglige!

Konferansen hadde samlet 115 deltakere fra alle de nordiske land. Opptakten begynte allerede søndag den 16. september om ettermiddagen, da de som hadde anledning til det, møttes til en uformell sammenkomst på Norsk folkemuseum på Bygdøy. Vi ble ønsket velkommen i restauranten av Elisabeth. De fremmøtte ble uten tvil smittet av Elisabeths entusiasme over Norsk folkemuseum, som til tross for utilstrekkelige økonomiske midler, kan fremvise et sjarmerende og velholdt anlegg til turistene.

Med i programmet var også en oppvisning av spreke dansere fra Norsk folkemuseums leikarring. Været tillot at vi kunne sitte ute og nyte synet av danserne under en gylden septemberhimmel, omgitt av gamle, vakre trær, som så vidt hadde fått et stenk av høstens gyldne farger, og attpå til med deilig gylden vin i glassene! - Etterpå benket vi oss inne rundt et flammende peisbål, som sammen med alle de levende lys på bordene skapte en lun og hyggelig atmosfære. Nettopp en slik atmosfære som gir grobunn for de uformelle, men nyttige personlige kontakter kolleger imellom.

I denne forbindelse synes jeg at jeg også må få lov til å fremheve innsatsen til Anne Grindhaug fra Radiumhospitalet. Etter mottakelsen på Folkemuseet samlet hun ca. tyve av deltakerne hjemme hos seg, og serverte deilig fiskekabaret, salat og hvitvin, kaffe og eplekake. Et slikt helt uventet innslag satte en ekstra spiss på Oslo-oppholdet!

Mandag morgen begynte så alvorret. Konferansen foregikk på Rikshospitalet, i et av Patologibyggets auditorier. Jeg skal her bare gi et sammendrag av innlegg og diskusjoner, da disse vil bli fyldig presentert i proceedings som er planlagt utgitt etter konferansen.

Jostein Ingulfsen, Oslo helseråds bibliotek, ønsket deltakerne velkommen, og presiserte at det var første gang at nordiske medisinske bibliotekarer var samlet til en konferanse. Dagens program så slik ut:

Rapporter fra hver av de nordiske land om deres helsevesen og de medisinske bibliotekers plass i det. Innlegg ved Lena Sewall, Sverige, Birgit Høgsbro, Danmark, Kristin Thorsteinsdóttir, Island, Eeva Kihlberg, Finland og Anne Nannestad Nicolaysen, Norge. Deretter

paneldebatt og diskusjon. Etter lunsj snakket Irja-Liisa Öberg om brukerundersøkelser, og Sissel Nilssen om markedsføring av biblioteker.

Situasjonsrapport fra Sverige: Lena Sewall.

Det er den svenske Riksdagen som fastsetter retningslinjer for hvordan helsevesenet i Sverige skal fungere. Helsevesenet har en hierarkisk oppdeling: 1. Den såkalte primærvård, 2. Länssjukvård, som består av somatisk og psykiatrisk helsetjeneste, og 3. Regionssjukvård med regionssykehus for de mer spesialiserte deler av helsetjenesten.

Det har i de siste tyve år vært en sterk øking i de medisinske sykehusbibliotekers vekst. Den svenske medisinske sykehusbiblioteksvirksomhet er organisert i en pyramideformet struktur som tilsvarer helsevesenets oppbygging, med Karolinska institutets bibliotek och informationscentral (KIBIC) på toppen. KIBIC er medisinsk ansvarsbibliotek i Sverige. Universitetsbibliotekenes medisinske avdelinger har ansvar for litteraturformidlingen innen sine regioner. Vel hundre sykehusbibliotek er kombinerte medisinske og pasientbibliotek, og de fleste av disse har fagutdannet bibliotekar.

Bruken av EDB i svenske medisinske biblioteker begrenser seg stort sett til søking i litteraturodatabaser. Ca. tyve sykehusbibliotek har idag tilgang til databaser via egne terminaler. En del større medisinske sykehusbibliotek har planer om å få biblioteksrutiner inn på EDB, men for øyeblikket finnes der ikke systemer som er tilpasset slike rutiner, derfor er ikke disse planene satt ut i livet foreløpig. Forskningsbibliotekene katalogiserer sine bøker i en felles base, LIBRIS, folkebibliotekene sine bøker i BUMS.

Bibliotekarutdannelsen foregår ved Institutuininen Bibliotekhøgskolan ved Høgskolan i Borås, og er to-årig, men undervisning i medisinsk biblioteksvirksomhet er minimal. I samarbeid med KIBIC er der tilbud om etterutdanningskurser, og dessuten har Medicinska informationscentralen (MIC) kurser og seminarer i databasert litteratursøking.

Situasjonsrapport fra Danmark: Birgit Høgsbro.

Helsevesenet i Danmark er et offentlig velferdssystem med like rett for alle til fri og tilfredsstillende behandling, og finansieres over skattene. I de siste år er der skjedd en endring i prioritering av helsevesenets oppgaver, fra en behandlende til en mere forebyggende virksomhet. Det danske helsevesen kan deles i tre hoveddeler: 1. Hospitalsvesenet, 2. Den primære sundhedssektor, 3. Visse offentlige sundhedsydelser af profylaktisk karakter. Disse aktiviteter styres av lover utstedt av Folketinget.

Å gi en beskrivelse av det danske medisinske biblioteksvesens struktur er vanskelig, fordi man på dette område mangler struktur. Universitetsbibliotekets 2. afd. i København er landets hovedfagsbibliotek i medisin. Statsbiblioteket i Århus og Odense Universitetsbibliotek dekker også fagområdet medisin. I praksis fungerer det slik at Universitetsbiblioteket i København dekker Sjælland og øene, Universitetsbiblioteket i Odense dekker Fyn, og Statsbiblioteket i Århus dekker Jylland. Sundhedsstyrelsen og Dansk Sygehusinstitut som er rådgivende organ for sykehusene, har deres egne biblioteker. De store medisinalfirmaers biblioteker har meget større ressurser til rådighet enn de offentlige biblioteker. De opprettholder derfor en biblioteks- og dokumentasjonstjeneste med stort tidsskrifthold

og adgang til databaser.

EDB-baserte søkemuligheter er på det nåværende tidspunkt opprettet på universitetsbibliotekene, hvorav Universitetsbibliotekets 2.afd. er den største innen området. Bare ett av de medisinske sykehusbibliotekene har egen terminal. En del av forskningsbibliotekene katalogiserer sin tilvekst i en fellesdatabase SAMKAT, men noen av de største biblioteker har etablert egne systemer som er åpne for andres søking. Her kan nevnes Stadsbibliotekets SOL-system, Danmark tekniske biblioteks ALIS og Ålborg universitetsbiblioteks AUBOLINE.

Danmark har to biblioteksskoler, en i Ålborg og en i København. Utdannelsen er fire-årig med tre års teoretisk undervisning og ett års praktisk utdanning. Der er to retninger: En for folkebibliotekarere og en for bibliotekarere til fag- og forskningsbibliotekene. Dessuten er der i København tre måneders kurser for forskningsbibliotekarere med akademisk utdanning.

Situasjonsrapport fra Norge: Anne Nannestad Nicolaysen.

Det er Stortinget, Sosialdepartementet og Helsedirektoratet som fastlegger retningslinjer for helse- og sosialvesenet. Oppbyggingen av helsevesenet i Norge kan minne om Sveriges, med en hierarkisk gruppeinndeling av helsetjenestene. Der er fem helseregioner, innen hver region en struktur av helsetjenestene i tre hovednivåer: Distriktshelsetjenesten, fylkeshelsetjenesten og regionshelsetjenesten. Staten bidrar med en vesentlig del av finansieringen av helsevesenet.

UBO med Biomedisinsk bibliotek er sentralbibliotek og fungerer som ansvarsbibliotek. Vi har videre universitetsbibliotekene i Bergen, Trondheim og Tromsø. Deretter følger bibliotekene ved regionssykehusene, sentralsykehus, lokalsykehus, spesialiserte sykehus og bibliotek ved andre institusjoner. Vi har ca. tredive sykepleierhøgskoler med bibliotek, men disse har stort sett ikke selv et adekvat tilbud til brukerne. Ikke alle medisinske bibliotek har fagutdannet personale.

EDB begrenser seg hovedsaklig til søking i litteraturdatabaser - fortrinnsvis Medlars. Medlinekursene har god søkning. Dialogkurser holdes også her i landet nå, og antall brukte baser øker. Biomedisinsk bibliotek nytter ca. tyve baser. Annen bruk av EDB finner vi i BIBSYS-systemet (Bergen, Trondheim, Tromsø). Rikshospitalet har nå begynt å legge inn sine katalogfunksjoner i det såkalte Micropolydoc.

Bibliotekhøgskolen i Oslo har treårig utdanning. De to første årene er felles for alle studenter. Det tredje året gir spesialisering. Det gis nå to års ekstra utdanning innen EDB. Grunnfag medisin, ett år, i Tromsø har interesse for medisinske bibliotekarere. Ellers tilbys korte kurs i anatomi/fysiologi og biokjemi ved Friundervisningen i Oslo. Biomedisinsk bibliotek har vært meget imøtekomende med å gi praktisk opplæring og råd til små biblioteker utover i landet.

Forløperen for SMB går tilbake til 1953 da syv bibliotekarere og to leger var samlet på UBO til møte. Her ble retningslinjer for samarbeid mellom de medisinske bibliotekene i alminnelighet trukket opp. Regelmessige møter ble holdt gjennom årene i "Teklubben". I 1974 ble det foreslått å danne en spesialgruppe for medisinske bibliotekarere under

Norsk bibliotekforening, og i 1975 var SMB formelt stiftet. Foreningen har 105 personlige medlemmer og ca. 55 institusjonsmedlemmer.

Situasjonsrapport fra Finland: Eeva Kihlberg.

Det er kommunene i Finland som har hovedansvaret for sosial- og helseomsorgen. Finland har 300 slike kommuner, og da kan man tenke seg at det hele kan bli litt tungrodd. Den høyeste myndighet i helsetjenesten er Medicinalstyrelsen. De enkelte kommuner får statsstøtte til drift av sentralsykehus og visse spesialsykehus.

Bibliotekene ved sentralsykehusene er en del av Finlands medisinske bibliotekvesen, men men høyskolebibliotekene er de mest betydningsfulle medisinske bibliotekene. Medicinska centralbiblioteket i Helsingfors er siden 1977 blitt pålagt å være ansvarsbibliotek for medisin, men ressursene som skal til for å opprettholde dette ansvaret, er knappe. Ved Helsingfors bibliotek finnes foruten MCB 37 institusjons- og klinikkbibliotek. De som tilhører det medisinske fakultet har et godt samarbeid med MCB, men er administrativt skillt fra dette.

EDB anvendes av Finlands medisinske bibliotek til informasjonssøking, til automatisering av biblioteksrutiner og til dannelsen av egne databaser. Alle høyskolers medisinske bibliotek har nå egne terminaler og heltids informatiker. Nesten 100 medisinske bibliotek gir opplysninger om tidsskrifthold til den databaserte samkatalogen FINUC-S. MCB anvender EDB til FINMED som er en bibliografi over medisinsk litteratur i Finland, som ikke inngår i de internasjonale databasene. Online-versjonen heter MEDIC. Odontologiska biblioteket i Helsingfors mater inn de finske tannlegers publikasjoner i databasen KATI.

Biblioteksundervisning på høyskolenivå gis ved Tammerfors universitet og Åbo akademi. Studiene tar ca. fire og et halvt år. Man starter med tyve ukers almenne studier og ti ukers språkstudier før man begynner på biblioteksfaglige emner. Det er ikke mye i pensum som er rettet mot medisinsk biblioteksvirksomhet. Men de finske medisinske bibliotekarers forening, Bibliothecarii medicinae fenniae har kurser i Mesh-indeksering og NLM-klassifisering, og arrangerer også etter- og videreutdanningskurser.

Situasjonsrapport fra Island: Kristin Thorsteinsdóttir.

Rapporten er utarbeidet av Kristin Thorsteinsdóttir og Kirstin Olsen Palmason. Sundheds- og forsikringsministeriet er ifølge lov fra 1969 ansvarlig for det islandske helsevesen. Medicinaldirektøren er den faglige medisinske rådgiver for Sundhedsministeriet, publiserer den årlige "Sundhedsrapport" og har direkte forbindelse med de forskjellige sundhedsinstitusjoner. Landet er delt i otte sundhedsdistrikter. Staten finansierer størstedelen av institusjonenes utbygging og drift, men de lokale myndigheter driver den primære helsetjeneste i form av "sundhedscentraler".

Medisinske biblioteker er hovedsakelig å finne i Reykjavik og omegn. Det første ble opprettet i 1967. De har ikke noe ansvarsbibliotek i medisin eller sentralbibliotek, men håper at det ved sammenslåingen av nasjonalbibliotek/universitetsbibliotek skapes grunnlag for nært samarbeid og formelt ansvar. De medisinske biblioteker har hatt et

godt samarbeid både når det gjelder oppbygning, innkjøp og lånevirkosomhet. De har prioritert informasjonsfunksjonen fremfor lagerfunksjonen.

EDB-baserte søkemuligheter er det bare ved ett bibliotek idag (Landspitalinn) hvor man søker direkte i Medline eller Dialog. Bruk av EDB i det daglige arbeid i bibliotekene er ennå ikke begynt.

Biblioteksutdannelsen er innenfor rammene av Universitetet, og er til dels integrert med Universitetets øvrige studieretninger. Den tar tre år og slutter med en B.A. grad.

Etter lunsj var der en paneldebatt. Vi fikk først et kort sammendrag av innleggene ved Jostein Ingulfsen. Så ble ordet fritt, og her kommer enkelte utdrag av debatten:

Kari Halldal: Det må komme en skikkelig ordning med økonomisk kompensasjon til ansvarsbibliotekene. Biomedisinsk bibliotek i Oslo har uoffisielt fungert som ansvarsbibliotek for medisin i en årrekke. I NOU no.17 1983 er Biomedisinsk bibliotek offisielt utstedt til ansvarsbibliotek for medisin. Dette kom på et meget uheldig tidspunkt, der ble ikke fulgt opp med ønskete økonomiske midler, personalsituasjonen var prekær, og den dårlige økonomi har bl.a. ført til mange tidsskriftoppsigelser. De huller tidsskriftbestanden får som følge av dette, blir vanskelig, for ikke å si umulig, å tette igjen senere. Riksbibliotekstjenesten har bedt om å få oppgaver over hva ansvarsfunksjonene vil koste, men økete bevilgninger vil ikke komme før tidligst i 1986.

Gøran Falkenberg: Også i Sverige finnes ordningen med ansvarsbibliotek, og for medisin ble det KIBIC sammen med Arbetarskyddstyrelsens bibliotek. KIBIC fikk sv.kr.617.000,- i ekstra bevilgning for å oppfylle sin ansvarsfunksjon. I 1983 bevilget man otte millioner svenske kroner mer enn man har gjort tidligere til de forskningsbibliotek som er prioritert for ansvarsfunksjon. Antakelig blir bevilgningene lavere i år. Når det gjelder tidsskrifthold har man hatt en "avbestillings-konferanse" mellom de medisinske bibliotek. Der ble det fastlagt retningslinjer for oppsigelser, som gikk ut på ikke å si opp tidsskrifter som bare fantes i ett eller i to svenske bibliotek. Resultatet var at der ble foretatt svært lite oppsigelser i det hele tatt!

Anne Nannestad Nicolaysen: Fjernlånssamarbeidet må styrkes ved at Nosp blir ajourført skikkelig. Som det nå er, blir der sendt bestillinger til British library lending division for periodika som også uten tvil finnes i Norden, og dette må unngås. Lån av monografier over landegrensene bør også unngås, der det er rimelig at monografien skal finnes i vedkommende land. Styrene i våre nasjonale SMB'er bør få en representant med spesielt ansvar for kontakt med de andre nordiske land. Disse representantene kunne treffes litt oftere for å diskutere videre samarbeid, formidle nyheter og informasjon.

Lena Sewall: Alle de en-manns-bibliotekarene som arbeider ved de mindre sykehusbibliotekene burde få tilsendt mere informasjon, da de ikke har samme tilgang til informasjon og nyheter som de større miljøene.

Tora Saue: Sykehusbibliotekene fungerer ofte som informasjonssentraler for leger i primærhelsetjenesten, og avlaster dermed de store sentralbibliotekene. Henvendelser fra

distriktslegene øker, men sykehusbibliotekene har ikke midler til en slik utvidet service.

Maren Hvardal: Det er et problem med helsesentre som ber UMED om hjelp fordi de selv har for knappe bevilgninger. Men UMED har ikke nok ressurser til å imøtekomme slike behov. De må f.eks. si nei til forespørsler om å få kopier av tidsskriftenes innholdsfortegnelser, og det er ille!

Lena Sewall: I 14 år har Sveriges medisinske biblioteker skaffet litteratur til primærhelsetjenesten, distriktsleger etc. De har årlige møter med representanter for primærgruppene, som har stort behov for biblioteksservice. Blandt annet er der gjennomført sirkulasjon av tidsskrifter mellom de forskjellige grupper innen et län. Hun ga råd til Torå Saue om å kalle sammen kommunal- og fylkesrepresentanter, og markedsføre bibliotekstjenester for å få økete ressurser.

Elisabeth Buntz spurte hvilket klassifikasjonssystem som burde brukes for sykepleielitteratur.

Liv Stave: NLM-klassifikasjon bør brukes for sykepleierlitteratur, ikke Dewey som passer dårlig for denne kategori litteratur,

Mari Bugge: Studenter ved sykepleierhøgskoler bør lære det samme system som de senere vil møte i de medisinske bibliotek, Næmlig Mesh og NLM-klassifikasjon.

Anne Nannestad Nicolaysen: Ullevål bruker NLM, men sykepleierskolen bruker Dewey, og det er en ulempe! Men NLM-systemet er lett for sykepleierelevne å bli fortrolig med, fordi NLM-systemet er organorientert og anatomisk bygget opp.

Jostein Ingulfsen: Det bør bli bedre samarbeid i Norden når det gjelder EDB-systemer. Bortsett fra universitetsbibliotekene i Bergen, Trondheim og Tromsø (Bibsys) er der lite samarbeid mellom de mindre biblioteker i Norge.

Elisabeth Buntz: Vil Lena Sewall skrive en større artikkel i vårt medlemsblad om biblioteksservice for den svenske primærhelsetjenesten? - Og det ville Lena Sewall gjerne! -

På tampen av debatten kom Karen Marie Ellefsen med et kort, men viktig innlegg om spesialutdanning av medisinske bibliotekarer i Norge. Slik det nå er, er utdannelsen dårlig. Medlemmer av SMB må øve påtrykk på utdanningsinstitusjonene, om at det er behov for spesialutdanning for medisinske bibliotekarer.

Dermed var debatten ferdig, og vi alle hadde en velfortjent lunsj i Rikshospitalets representasjonslokaler. Deilige smørbrød, og kaffe eller te.

Siste del av dagen fikk vi høre om en brukerundersøkelse som var foretatt ved Medicinska centralbiblioteket i Helsingfors, fremlagt av Irja-Liisa Øberg. Hensikten var å finne ut hvem som brukte biblioteket, når, og hvorfor. Undersøkelsen ble foretatt i januar 1980 ved systematisk registrering av 1000 brukere. Der ble laget et spørreskjema som brukerne måtte besvare. Svarprosenten var 98,7 %, og brukernes innstilling til under-

søkelsen var positiv, fordi formålet med undersøkelsen ble forklart. Hver blankett fikk nummer, og siden ble materialet bearbeidet av data. Der ble spurt om brukernes yrke, hva hensikten var med besøket, om det gjaldt stoff til doktoravhandling, pasient, hente kopi for eget behov, eller for å lese de nyeste tidsskrifthefter. Det var brukere som ikke ville svare på hvorfor de besøkte biblioteket, og det ble også notert! Av brukerne var 28,5 % leger, 28,1 % sykepleiere, studenter og medisinske bibliotekarer, 12,6 % forskere fra andre profesjoner enn medisin, og 30,8 % var legfolk. Indremedisinere anvendte biblioteket mer enn andre, overleger og spesialister mer enn underordnede leger. Legenes motiv for å bruke biblioteket: Følge med i utviklingen. At en såpass stor prosent av brukerne var legfolk, kan kanskje forklares med at den almenne interesse for medisin øker, på grunn av TV og andre media, og at legfolks behov for informasjon om medisin øker tilsvarende. Der kom flest brukere i løpet av første time etter åpning kl.11, dernest ca.kl.15 da dagens klinikk-tjeneste var avsluttet. Mandag var den travleste dag, så ble aktiviteten mindre, men steg litt i midten av uken, for så å synke raskt til under 5 % lørdagen. Det viste seg også at brukere som hadde sin arbeidsplass i umiddelbar nærhet av bibliotekslokalene, brukte biblioteket mer enn de som hadde større fysisk avstand til lokalitetene. 1 1/2 år senere ble der foretatt en kontrollundersøkelse, og resultatet av denne ble sammenholdt med den første. Resultatene viste seg å sammenfalle med hverandre.

Siste post på det faglige programmet denne dagen var et innlegg om markedsføring av biblioteker, av Sissel Nilssen fra Statens bibliotektilsyn. Hun hadde bakgrunn i folkebibliotekararbeid, og foreleste dessuten ved Statens bibliotekhøgskole om pasientbibliotekararbeid.

Markedsføringsprinsipper for salg av bibliotekstjenester er de samme, enten det er folke- eller fagbibliotek. Det viktigste er det inntrykk bibliotekaren gir brukerne: Holdningen overfor brukerne, slik at brukerne kan stole på at de blir behandlet på beste måte. Derfor, all PR begynner, står og faller med 1) personalet. Fagbibliotekene har som regel den fordel at brukerne er i samme hus, i fysisk nærhet av bibliotekslokalene. Så den andre viktige ting er 2) lokalitetenes beliggenhet. Det tredje punkt 3) prioritere service fremfor rutiner som katalogisering, analysering etc. God service er god markedsføring. 4) Brukere bør behandles like godt uansett hvilket nivå brukeren er på. Til slutt en liten detalj: Hvorfor har ikke alle bibliotekarer man møter i biblioteket navneskilt? En bruker skal vite hvem han snakker med!

Som yrkesgruppe har bibliotekarene ord på seg for å være alt for snille, beskjedne, lavmælte. Skal man informere brukere og politikere om betydningen av en effektiv bibliotekstjeneste, må man stå på, og ikke sette sitt lys under en skjepe. Opplysninger om bibliotek mangler ofte i rapporter om offentlige organers virksomhet. Om nødvendig, må man ta direkte kontakt med politikerne. Vi må ikke innta en forsvarsholdning når vi blir utsatt for kritikk.

Anne Nannestad Nicolaysen hadde en liten kommentar til Sissel Nilssen: Vi kan også

bruke bedriftsbladet i vår markedsføring, bl.a. for å sende inn løpende lister over ny litteratur.

Karen Marie Ellefsen anbefalte at medisinske bibliotekarer tok kurser i anatomi, fysiologi og biokjemi for å komme inn i medisinsk terminologi. Slike kurs arrangeres av bl.a. Friundervisningen i Oslo.

Kari Halldal kom med en negativ erfaring: Nyanskaffelser ved Biomedisinsk bibliotek ble tidligere publisert i Tidsskrift for den norske lægeforening, men etter noen år fikk de beskjed at tidsskriftet hadde for liten spalteplass til dette.

Kari Øy, leder for UBO's odontologiske bibliotekstjeneste, har hatt en brukerundersøkelse om nytten av å publisere bibliotekets tilvekst i Notske tannlægeforenings tidende. Responsen var positiv, og hun fikk fortsette med informasjon om bibliotekets tilvekst i tannlægebladet.

Til slutt sa Øystein Wendelbo fra UB Bergen et par ord om "clinical librarianship", en bibliotekstjeneste som innebærer at bibliotekaren følger med visitten rundt til sykesengene, og ved behov finner frem relevante dokumenter om pasientkasus på kort tid. Øystein Wendelbo fulgte visittene i to måneder ved kirurgisk og medisinsk avdeling på Haukeland sykehus, men responsen på dette tilbud var noe blandet.

Med dette innlegg var det slutt på den faglige del av konferansens første dag. Men, samme kveld møttes vi igjen til festsupé, og hvilket syn var det ikke som møtte oss i Rikshospitalets representasjonslokaler! Et ti meter langt koldtbord, med de lekreste oppsetninger av røkelaks roastbiff, reker, silderetter, salater, kylling, alt sammen så nydelig dandert (pyntet!) som vi sier på godt bergensk, at jeg aldri har sett maken. Det var Statens kantiner, kunne Elisabeth opplyse, som hadde stelt istand dette bordet til glede både for gane og øye. Og vi kunne ta oss god tid, og gå både to og tre runder rundt før magen sa stopp. Til det hele servertes deilig rosévin, Cabernet d'Anjou, i rikelige mengder

Til en festsupé hører også en festtale, og den var det Gøran Falkenberg fra MIC som holdt. Han kåserte om kontroversielle synspunkter på litteratursøking og mye annet, og etter stemningen i salen å dømme, sprudlet han både åndfullt og morsomt og ikke særlig kontroversielt. Etterpå øste Elisabeth sine superlativer over ham, og vel fortjent fikk han overrakt en flaske av kveldens gode vin.

Og kveldens gaver var ikke slutt med dette. Nestemann som ble ropt frem, var nestoren i vår medisinske spesialgruppe, Maren Hvardal fra Biomedisinsk bibliotek, stifteren av "Teklubben" som var forløper for den nåværende spesialgruppe. Hennes innsats har vært uvurderlig, og hun fikk da også en skjønn Benny Motzfeld-vase som takk for alt hun har betydd for miljøet.

Ellers vanket det blomster både til Elisabeth, som den dyktige administrator hun er, til Karen Marie Ellefsen, konferansens utmerkete sekretær og til Jøstein, konferansens

"finansminister", og til fjerdemann i jobbegjengen, Ellen Hveding. Hun var ikke snauere enn at hun kalte frem alle de som fikk ideen til konferansen for to år siden. Det var, som jeg tidligere har nevnt, Lena Sewall, Ruth Tolver, Marita Antila, Kristin Thorsteinsdóttir og Kari Halldal. De fikk også hver sin flaske, og stemningen sto i taket!

Senere fikk vi kaffe og deilige kaker som vi i Bergen kaller for "hvite damer", det vil for de uinnvidde si bløtkake dekket med marsipanlokk. Og om festen for enkelte fortsatte ut i de små timer, vet jeg ikke, for jeg vandret hjemover i 24-tiden, med tanke på at det var en dag imorgen også, nemlig

Tirsdag. Slik så tirsdagens program ut: Online-tjenester i nordiske medisinske biblioteker ved Kari Halldal, nettverk i Norden ved Malin Engstrøm, litteratursøking i nordiske og internasjonale databaser ved Gøran Falkenberg fra MIC og Peter Martin fra Data-star. Etter lunsjen, som også innbefattet demonstrasjoner av Telefax etc., snakket Kataryna di Brisis fra Brodd, Statens bibliotekhøgskole om mikromaskiner, og Øystein Wendelbo om Sci-mate.

Etter en introduksjon av Elisabeth Buntz startet Kari Halldal med Online-tjenester i nordiske medisinske biblioteker. Sverige har her vært et foregangsland. De første årene var søking gratis, men da det i 1976 ble innført betaling for tjenestene, sank antall søkinger drastisk, for siden å stige langsomt igjen. I perioden 1983-84 hadde Sverige ca.6000 søketimer. Dette er meget mer enn de andre nordiske land, og Kari Halldal mente at billigere teletakster i Sverige ikke kan være hele forklaringen på dette. MIC har fått flere databaser å tilby, og antall terminaler har øket, Sverige har ca.335 terminaler i bruk, Norge bare 34. Men på Rikshospitalet vil antall søkinger i 1984 komme opp i over 1000.

SDI-søkinger: Selective dissemination of information kan man få for en rimelig pris, og denne tjenesten er alt for lite utnyttet. For en doktorand som vil holde seg ajour med det nye innen sitt fagfelt, kan det være nyttig å ha stående søkinger i flere databaser, men dette kan nok bli mere kostbart.

Nordinfo har utgitt en veiledning for nordiske brukere om søking i forskjellige databaser. Medline er den mest brukte, 80-90 % av søkinger blir foretatt i denne basen. Siste nytt på utstyrsfronten er mikrocomputere. Biomed har ingen, men ønsker seg en! Til slutt anbefalte Kari Halldal bibliotekene å benytte seg av mulighetene for online bestillinger av litteratur fra UBO. Denne muligheten har man hatt 1/2 år nå, men den er ennå lite brukt. Dog må litteratur før 1975 bestilles manuelt fremdeles.

Malin Edstrøm: Nettverk i Norden.

Scannet er idag et serviceorgan som arbeider for bedre utnyttelse av den databaserte informasjonssøking i Norden. Scannets tjenester er gratis, og retter seg mot både databaseprodusenter og anvendere. Formelt er Scannet en stiftelse finansiert av Nordinfo, og styret består av representanter for de nordiske land. På det nåværende tidspunkt er nærmere hundre databaser tilsluttet, og antallet vokser raskt.

Scannets viktigste kanal for spredning av informasjon er nyhetsbladet Scannet today. Beskrivelser av databaser og systemer opptar den største del av innholdet, og det forsøker å gi informasjon om så mange tilgjengelige nordiske online-databaser som mulig. Bladet distribueres gratis til interesserte, ca.800, hvorav 85 utenom Norden. Der er to numre pr.år.

Scannet today arbeider også med standardisering av kommandospråk for online søk i forskjellige databaser. Representanter for USA, Canada, de nordiske land og ISO(International organization for standardization) gruppen er med i dette arbeidet.

Et annet prosjekt er "Nordisk databasinventering", alment tilgjengelige databaser lagt opp for søking online i Norden. Her samordner Scannet den nordiske inventeringen, men innsamlingsarbeidet og oppfølgingen utføres lokalt i hvert enkelt land, i Norge ved Tone Mølviq, NUBA, boks 2439 Solli, 0202 Oslo 2.

Datapak, et såkalt "Packed-switched network" = overføring av data som adresserte pakker, er en fellesbetegnelse for fire nettverk i Norden. Ved å koble seg til Datapak kan man få forbindelse med Medline, Cancerlit og andre databaser, og bare betale lokal teletakst. Atskillig billigere enn å ringe fjernvalg til Stockholm! Internasjonalt har Datapak etablert samarbeid også med Frankrike, Storbritannia, Vest-Tyskland og USA.

Gøran Falkenberg: Om MIC og KIBIC.

Behovet for medisinsk litteratur i den svenske sjukvården er stort, men man står også i fare for å drukne i informasjon. KIBIC har mellom 900 og 1000 effektuerte bestillinger pr.dag. Etter å ha gitt en skjematisk oppstilling av Karolinska institutets oppbygging og organisasjon, fik vi en oversikt over databaser som produseres av MIC:

Drugline inneholder informasjon om og bivirkninger av legemidler, klinisk farmakologi. Gir opplysninger om valg av antibiotika, har egne klinisk-farmakologiske tester. Det er en fakta-database, dvs.database som gir faktiske opplysninger, ikke bare litteratur-referanser. Materialet er basert på ca.4000 spørsmål og svar behandlet på legemiddel-informasjons-senteret på Huddinge sykehus. Hvert spørsmål er indeksert etter Mesh-temer.

Swemed inneholder medisinsk populærlitteratur produsert i Sverige, og ikke i Medline eller andre internasjonale databaser, er nyttig for bl.a. sykepleierutdanningen og høyskoler. Den registrerer også den nasjonale "grå" litteratur innen helsesektoren. Det vil si litteratur i form av utredninger, rapporter, spesialistoppgaver, doktor-avhandlinger som er vanskelige å spore opp, og som ofte er vanskelige å skaffe på grunn av små opplag. Swemed er søkbar på samme måte som medline.

Primline dekker informasjonsbehov innen den svenske primærvården. Den er ikke tidsskrift-basert, men inneholder informasjon om undersøkelser og rapporter.

Menoline er en lokaliseringsfil for nordiske medisinske tidsskrifter, en forløper for periodika-katalog online. Den registrerer ca.1800 tidsskrifter i nordiske bibliotek med fullstendige lokalisasjonsopplysninger.

Nompline er en database ennå på eksperimentstadiet, og er en blanding av Nosp og Meno-line.

Riskline er også en database på eksperimentstadiet, omfatter opplysninger om skadelige effekter av toksikologiske stoffer i miljøet. Denne basen er ennå ikke tilgjengelig.

IMSEA: Database for søking i Index Medicus, ennå ikke tilgjengelig.

Ellers omtalte Gøran Falkenberg nyheter-endringer i Medlars-systemet fra oktober 1984. Utdrag av disse er:

- ny fem-trinns innloggingsprosedyre
- endringer av de enkelte brukeres passord
- BREAK-funksjon, d.v.s. at man kan avbryte en utskrift når man selv vil (bare for terminaler med BREAK-tast)
- antall linjer ved online-utskrift kan økes til 500
- Show cost gir oppgave over utgiftene for det hittil gjennomførte søk, og der blir gitt oppgave over medgått tid og utgifter automatisk når man logger ut.
- Time gir opplysning om medgått tid og klokkeslett når som helst under søkingen.

Peter Martin: Om Data-star.

Data-star er en europeisk informasjonsservice, bygget opp av Predicasts, Inc., Cleveland, Ohio, Bibliographic retrieval services, Inc., Scotia, New York, og Radio Suisse, LTD., Bern.

Det er tilgjengelig via Euronet. Data-star-systemet er det nest største i USA, bare Dialog er større, og omfatter databaser for områder som biologi, medisin, kjemikalier, økonomi, teknologi og elektronikk.

Databaser av interesse for vår faggruppe:

Medline

Premed

Excerpta medica vocabulary

Cancerlit

Biosis previews

Psychological abstracts

Martindale online

British medical association (BMA) press cuttings

Wiley medical research directory.

For å redusere omkostningene ved søk i Medline backfiles og Excerpta medica, kan Data-star tilby ZZ-files, hvor Medline kan søkes i en fil fra 1966-, (MEZZ). Excerpta medica kan søkes i en fil fra 1973-, (EMZZ).

Premed er en "current awareness"-file. Den inneholder løpende informasjon fra 110 sentrale britiske og kanadiske biomedisinske tidsskrifter, som også blir indeksert i Medline, men i Premed er artiklene søkbare fra en til tre måneder før de kommer i Medline.

Referansene forblir i Premed i ca. fire måneder, etter det blir de strøket, da de på

det tidspunkt vil kunne søkes i Medline.

Et par ord også om den nye basen i Data-star: Martindale online:

Det er en faktabase, hvis innhold korresponderer med 28. utgave av Martindale: "The extra pharmacopeia". Den gir opplysninger om over 5000 preparater og medikamenter, og blir oppdatert hver sjettede måned. Som hjelpemiddel for emnesøk er utgitt "Martindale online drug information thesaurus". Man får evaluert informasjon om preparatene, inkludert definisjon og beskrivelse, virkemåte og bruk, kontraindikasjoner og bivirkninger. Martindale online får like mange forespørsler direkte fra leger som via bibliotekene. For, som Peter Martin sa; Leger ønsker ikke litteratur-referanser, de ønsker den aktuelle tekst. Bruk av Martindale er noe kostbar sammenlignet med Medline, men takstene blir lavere jo mer man bruker basen, og "academic users" får den gunstigste taksten uansett.

Etter lunsj var der demonstrasjoner av Telefax, Mikro Polydoc og Sci-mate.

Kataryna di Brisis: Om mikromaskiner.

Kataryna di Brisis er sivilingeniør, ansatt ved BRODD=Bibliotekhøgskolens rådgivnings- og oppdragsavdeling, tidligere Norsk dokumentdata. Først kom hun med noen nyttige definisjoner:

En mikromaskin er en datamaskin som kan brukes til spesielle formål. Den tar liten plass, og er satt sammen av noen få komponenter som delvis kan programmeres etter brukerens spesifikasjoner.

En mikroprosessor er en liten sentralenhet med eget lager. Den kan programmeres eller bli levert med ferdig program, og kan da fungere som en liten datamaskin.

En bit, forkortelse for binary digit, er tegn som består av sifrene 1 eller 0 i forskjellige sammensetninger. Den brukes som en enhet for informasjonsmengde.

En databuss: Forbindelseslinjer som brukes til signaloverføring mellom lager og sentralenhet i en datamaskin.

Størrelsen på en mikromaskin avgjøres av hvor mange bits den kan behandle på en gang.

I en mikromaskin finnes to sorter hukommelse:

ROM=read-only-storage, lagerenhet som man bare kan lese fra. Leselageret har en permanent hukommelse, og innholdet kan bare endres når spesielle forhold tilsier det.

RAM=random access storage, en direkte adresserbar lagerenhet, hvor innholdet kan forandres. Den kan behandle større datamengder om gangen.

Der finnes flere typer av mikromaskiner. Hobbymaskiner, d.v.s.hjemmedatamaskiner som kobles til TV skjerm. Den har liten hukommelse, og koster fra kr.2.000,- og oppover. Profesjonelle maskiner, som har større RAM, er mer interessante i bibliotekssammenheng. De koster fra kr.20.000,- opp til kr.100.000,-.

Lagringskapasiteten i mikromaskiner måles i bytes, der en byte = otte bits.

En Kb = 1024 bytes, en Mb (megabyte) = ca.1 million bytes.

De profesjonelle mikromaskiner kan være enbrukermaskiner eller flerbrukermaskiner, og kan brukes til nesten alt mulig i små eller mellomstore bibliotek:

- innkjøpsrutiner, lagringskapasitet 5-10 megabytes for mellomstore biblioteker
- katalogisering, lagringskapasitet 40 megabytes for små biblioteker. For store bibliotek anbefales ikke å bruke mikromaskin til katalogisering.
- regnskapskontroll, statistikk, bruksfrekvenser
- referansearbeid.

Man kan kjøpe et ferdig program, eller selv lage program skreddersydd til formålet. Man kan også kjøpe halvferdige programmer som tilpasses. Rikshospitalet har leiet en programpakke av Mikro Polydoc, en software-pakke for registrering, lagring og gjenfinning av dokumenter/informasjon på mikrodatamaskin, og synes at systemet er velegnet til bokregistrering i deres bibliotek.

Til slutt listet Kataryna di Brisis opp et par punkter som er nyttige å ha for øyet hvis man skal anskaffe en mikromaskin:

- grundig behovsanalyse
- kravspesifikasjoner (lagerplass)
- Flerbruker- eller enbrukermaskin
- kommunikasjons- og ekspansjonsmuligheter
- brukervennlighet.

BRODD gir bistand ved kjøp av utstyr, opp til fire timers fri rådgivning til bibliotek. De evaluerer også eksisterende systemer, og tar i det hele tatt på seg alle typer oppdrag som har med EDB å gjøre innen informasjonssektoren, og kostnadsberegner sine tilbud før avtaler inngås.

SCI-MATE. Personlig lagring og litteratursøking (kortfattet versjon av foredrag). Av Øystein Wendelbo, avdelingsbibliotekar ved Universitetsbiblioteket i Bergen.

Sci-Mate er et EDB-program for den personlige computer (PC). Det har som sine viktigste funksjoner informasjonssøking (f.eks.online søking av eksterne databaser som Medline m.fl.) og informasjonslagring. Når disse to utføres under ett brukes idag stadig mer uttrykket "download". Programmet har vært under utvikling av Institute for Scientific Information (ISI) i USA siden 1978. ISI vil være kjent for de fleste som produsenter av Current Contents, Science Citation, Scisearch m.fl. Fordelen ved dette programmet er at det er laget for de fleste av markedets PC'er (Apple, Hewlett-Packard, IBM, alle PC'er med CP/M - 80 systemer m.fl.), og at det ikke forutsetter nevneverdig EDB-kompetanse av brukeren (bl.a. basert på "menyrevet" program). Når man har kjøpt programmet, får man dessuten fordelen av det videre utviklingsarbeide som gjøres med det, ved at man returnerer sine programdisketter og får nye tilbake.

Programmet består av to komponenter, Universal Online Searcher (UCS) \$ 440,-, og Personal Text Manager (PTM) \$ 540,-. Komponentene kan kjøpes hver for seg eller samlet til \$ 880,-. Med UCS kan man søke alle de relevante databaser innen medisin, Medline, Scisearch, Biosis, Psychoinfo m.fl. og overføre den utvalgte informasjonen for lagring i sin PC via Personal Text Manager (PTM). Med den siste kan man legge inn alle typer

informasjon: Bibliografiske referanser, laboratorienotater, adresser, korrespondanse osv. Dette gjør man ved å lage seg sine egne spesielle filer som man gir navn etter f.eks. informasjonstypen, REPRINT, LABNOTES, ADRESSES osv., i alt kan man lage 64 filer med samlet kapasitet på 8 millioner tegn. På denne måten lager man seg sin egen minidatabase. Det man har lagret kan lett gjenfinnes ved alle de kjente måter en søker andre databaser på (f.eks. Medline); med emnesøk, feltsøking på f.eks. ord i titelen, anvendelse av trunkering, strengsøkning osv. Preindeksering og klassifikasjon blir derfor av mindre betydning.

Sci-Mate er et meget anvendelig bibliografisk verktøy for såvel bibliotekar som forsker. Ved den medisinsk-odontologiske fakultetstjeneste ved Universitetsbiblioteket i Bergen har vi hatt Sci-Mate i bruk over 1/2 år og kan bare fastslå at ISI nok en gang har lansert en bibliografisk "winner".

Da dagens siste innlegg var til ende, ba Elisabeth om et lite ord til slutt. Det var for å takke sine medarbeidere ved Rikshospitalets medisinske bibliotek. Deres innsats må ikke glemmes: Det er de som har stått bak kulissene og trukket i alle trådene, og glattet over når noe gikk galt! Og velfortjente blomster til Hildegunn Grefsrud, Liv Berit Henschien, Gunvor Kallevik og Grethe Waage. Til avslutning nok en blomsterbukett til den utrettelige Elisabeth fra Marita Antila fra Finland. Vel blåst!

Den første nordiske konferanse for medisinske bibliotekarer har nå gått over i historien som et umåtelig vellykket og godt gjennomført arrangement. Under den siste lunsjen grep Lena Sewall ordet og takket arrangementskomiteen for ypperlig arbeid. På vegne av komiteen tok Elisabeth imot en overdådig fruktkurv. Kristin Thorsteinsdóttir kom også med takkens ord, det samme gjorde Eeva Kihlberg fra Finland. Hun hadde presanger til hver av de fire i jobbegjengen, noe som var vel fortjent.

Det beste av alt er at konferansen ser ut til å bli opptakten til lignende arrangementer i fremtiden. Lena Sewall kunne fortelle at de deltakende svenske bibliotekarene hadde blitt enige om å arrangere konferanse nummer to i Sverige om to år. Konferansen i Oslo har gitt mersmak. Vårt håp er at konferanser som denne også vil gjøre sitt til at samarbeidet mellom de medisinske bibliotekarer i Norden blir enda bedre i årene som kommer.

Så medisinske bibliotekarer, gled dere, vi har virkelig noe å se frem til!

Grete Blystad Wil,

Allers Tidsskrift-nytt

Hjemmet

Nye tidsskrifter 1/4 - 30/6 - 1984

Alkoholpolitik, Helsingfors.	1-(1984)-	USOS
-----	1-(1984)-	OSLOHELS
Auris-Nasus-Larynx. Tokyo.	3-(1976),7-(1980)-/	UBTØ/MED
Biomedicine and pharmacotherapy, Paris		
Forts.av: Biomedicine.	35-(1981).36-(1982)-	UMED
Chinal; Cumulative index to nursing and allied health literature.	(1980)-	RIKSHOSP
Community dental health. Lond.	1-(1984)-	UOD
Dental materials. Københ.	1-(1985)-	UOD
European paediatric haematology and oncology.	1-(1984)-	RTRHEIM
Executive health. Santa Fe.	(1984)-	UPAT
Experimental pathology. Jena		
Forts.av: Experimentalle pathologie. 18.(1980).19-(1981)-		UMED
Facts and comparisons drug newsletter. St.Louis	3-(1984)-	AKERSYK
Family systems medicine. N.Y.	(1984)-	RIKSHOSP
Journal of leukocyte biology. N.Y.		
Forts.av:Reticuloendothelial society, Journal	35(1984)-	ULLEVAL
-----	35(1984)-	UMED
Journal of medical technology. Houston, Tex.		
Forts.av: American journal of medical technology.	1-(1984)-	RIKSHOSP
Library Hi Tech, Ann Arbor.	(1984)-	RIKSHOSP
Natural immunity and cell growth regulation. N.Y.		
Forts.av: Stem cells	2(1982), 3-(1983)-	RIKSHOSP
Zentralblatt für Mikrobiologie, Jena		
Forts.av: Z. Bakt. Paras. Ab.II. 136.	137 (1982)-	UMN/BIOI

Nye tidsskrifter 1/4-1/10-1984:

Alcohol, drugs and traffic safety	GAUSTAD	1(1983)-
Allgemeinmedizin	UBTØ/MED	9(1980)-
American society of clinical oncology. Proceedings.	UMED	3(1984)-
Annales de chirurgie de la main	KMI	2(1983)-
Archives of gerontology and geriatrics	GAUSTAD	2(1983)-
Cardiology clinics	ND/MED	1(1983)-
Diabetic medicine.	AKERSYK	1(1984)-
European archives of psychiatry and neurological sciences. Forts.av: Archiv f. Psychiatrie...	UMED	234(1984)-
Family therapy networker	Gaustad	1(1984)-
Health libraries review	UBTØ/MED	1(1984)-
International journal of partial hospitalization	GAUSTAD	1984-
Journal of substance abuse treatment	GAUSTAD	1(1984)-
Medizinische Praxis	UBTØ/MED	79(1984)-
Neurologic clinics	SAKERS	2(1984)-
Postgraduate radiology	SAKERS	2(1982)-
Tidsskriften soc-ial omsorg. Forts.av: Aldringsvård	HD	Siste 5 årg-

University of Illinois at Urbana-Champaign

UNIVERSITY LIBRARY

1408 West Gregory Drive
Urbana, Illinois 61801

May 19, 1983

Ms. Ellen Hveding
Secretary, Medical Libraries Sub-Group
Medical Library
Det Norske Radiumhospital
Montebello
Oslo 3
Norway

Dear Ms. Hveding,

Perhaps you were wondering what became of the newsletter you sent me last September. I have tried to translate it by myself, and that was unsuccessful. But recently, I did get in touch with one of my MLA colleagues who could translate it for me. She is Ms. Ester Baum, a Norwegian, who now lives in Arizona. Some of your members may recognize her.

Please consider this an official invitation to establish an exchange arrangement of our newsletter, i.e., MLA News for your Norwegian Library Association, Medical Section, News. My address is as follows:

Biology Library
University of Illinois at Urbana-Champaign
101 Burrill Hall
407 S. Goodwin Ave.
Urbana, Ill. 61801
U. S. A.

I look forward to our cooperative arrangements and information exchange. If you have any questions, please feel free to contact me.

Sincerely yours,

Mitsuko Williams
Mitsuko Williams
International Editor--
MLA News

cc: Judi Biss, MLA Publications Office
Ester Baum

P.S. If our MLA News should not be sent to you at the above address, please inform Judi Biss. Her address is: Medical Library Association, Suite 3208, 919 N. Michigan, Chicago, Ill. 60611, U.S.A.

1/5.83

BULLETIN OF THE 5TH INTERNATIONAL CONGRESS ON MEDICAL LIBRARIANSHIP

No. 6

June 1, 1984

5TH ICML
5th International Congress
on Medical Librarianship
Sep. 30 - Oct. 4, 1985
Tokyo, Japan

THEME:
*Medical Libraries - One World
Resources, Cooperation, Services*

The Japan Organizing Committee
c/o Medical Library and
Information Center, Keio University,
35 Shinanomachi, Shinjuku-ku
Tokyo 160, Japan

1. Progress report from the Chairman, Mr. Pizer

FIFTH INTERNATIONAL CONGRESS TOUR

The IFLA Section of Biological and Medical Sciences Libraries has arranged for a package tour from the United States to Tokyo, with a post-Congress tour of China. The tour will cost approximately \$3,688 and will include air fare from Chicago to Tokyo, Tokyo to Beijing, all China transportation, and return flight from Hong Kong to Chicago. Other departure points will be available and the final tour cost will vary depending on location. The tour includes all hotel accommodations in Tokyo, China, and Hong Kong, and includes daily American breakfast in Tokyo, all meals in China, American breakfast in Hong Kong and a special farewell dinner. The tour will depart on September 27, 1985. The China tour will take ten days and will cover the cities of Beijing, Xian, Shanghai, Guilin, and Guangzhou. There will be two full days in Hong Kong for shopping and sightseeing. The China portion of the tour will include visits to medical facilities and libraries as well as sightseeing. Tour arrangements are still being completed, and the tour brochure will be available at the May MLA meeting. It will also be possible for interested persons to join the China tour in Tokyo, purchasing only the Tokyo-China-Hong Kong portion at a cost of \$2,377. The tour will return to the US on October 18, 1985. Please note that the round trip fare including hotel accommodation in Tokyo and breakfasts for a price of approximately \$1,300 is a real bargain. It may also be possible to purchase just the US-Tokyo-US portion of the travel package, and details will be available in Denver.

IFLA 1985

The 1985 meeting of IFLA will take place in Chicago from August 18-24, 1985. The Section of Biological and Medical Sciences Libraries will have a full program which is being planned in conjunction with the Medical Library Association. The Division of Special Libraries will have a program and social event planned in conjunction with the Illinois Chapter of the Special Libraries Association. This meeting will provide a unique opportunity for many American librarians to attend an IFLA conference, and it is unlikely that there will be another IFLA conference in North America in the near future. The Local Arrangements Committee is being chaired by Commissioner Amanda Rudd of the Chicago Public Library, and the Conference Program Committee is chaired by Irwin H. Pizer, MLA's representative to IFLA. Special arrangements are being made to house third-world and other visiting librarians with local librarians during the conference week, and any Chicago librarian wishing to host a visiting delegate should send a letter offering accommodation to Commissioner Amanda Rudd, Chicago Public Library, 425 North Michigan Avenue, Chicago, Illinois 60611.

MLA EXHIBIT FOR 1985 MEETINGS

There will be a special exhibit booth at the 1984 MLA Meeting with information about the Fifth International Congress on Medical Librarianship and the 1985 IFLA Council Meeting in Chicago.

Materials will be available on travel tours, and the travel agent who is organizing the 5ICML US-Tokyo-China tour will be present. This travel agency is also the official travel agent for the IFLA 1985 meeting, and information will also be available about travel packages on Chicago for that meeting.

Information will also be available about Tokyo and Chicago, and it is expected that preliminary registration materials for the 5ICML will also be available.

Please remember that 1984 is the time to plan your participation in the 5ICML, and the closing dates for the special tour package will probably be November 1984, due to the need for advance planning of the China portion of the trip. Please plan to stop by the exhibit booth while you are in Denver.

It is also planned to have an information booth about these two meetings at the 1984 Special Libraries Association meeting in New York City in June, which is also the SLA-75th Anniversary celebration.

Library Tours

Sep. 30 (Mon)
Japan Information Center of Science and Technology (JICST)
Established in 1957 under a subsidy from the Japanese Government.
A MEDLARS/MEDLINE Center abroad from the United States.
Providing online information retrieval services, bibliographies, photocopies, translations and research.

Oct. 2 (Wed)
National Diet Library
Established in 1948 as a successor to the Imperial Diet Library to serve Diet (Congress) members and the nation.
Japanese Central Library of International Cooperation.
Japanese Copyright Library holding approximately 3,900,000 books and other materials.

Post-Congress Tours
Oct. 5 (Sat) —
Tours to Kyoto, Nara and other areas are planned by the Japan Organizing Committee/5th ICML.

Oct. 5 (Sat) — Oct. 17 (Thu)
A package tour of China is arranged by the Section of Biological and Medical Sciences Libraries, IFLA. Please contact Mr. Irwin H. Pizer, the Chairman of the International Organizing Committee/5th ICML, Library of Health Sciences, P.O. Box 7509, Chicago, Illinois 60680, U.S.A.

CE Courses

Sep. 30 (Mon) —
Five courses will be offered by the Medical Library Association, U.S.A.

- 1) Drug and Pharmaceutical Information Resources
- 2) MeSH and the NLM Classification
- 3) Material Selection and Acquisition
- 4) Planning and Management
- 5) MEDLINE and *Index Medicus*

Tourist Information

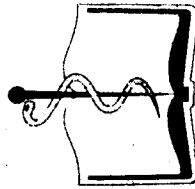
* **Passports and Visas**
All foreigners entering Japan are required to have a valid passport in their possession with an appropriate Japanese entry visa. For further information, please refer to your nearest Japanese Embassy or Consulate.

* **Climate and Clothing**
The weather in Tokyo during the Congress period will be comfortable, with an average temperature of 16.9°C (62.4°F).
A light jacket would be advisable if you have any plans to go to mountain areas such as Nikko, Hakone, etc.

Further Information and Registration Materials

Please write to:
The Japan Organizing Committee/5th ICML
c/o Medical Library and Information Center,
Keio University,
35 Shinanomachi, Shinjuku-ku,
Tokyo 160, Japan
Telephone: Tokyo 353-1211, Ext. 2760
Telex: 232-2198 KOMJIC J

Welcome to the 5th ICML

**5th
International Congress
on
Medical Librarianship**

**Tokyo
Sep. 30—Oct. 4
1985**

Welcome to the 5th ICML 1985

More than thirty years have passed since 1953, when about 300 people met for the 1st International Congress on Medical Librarianship (ICML) in London, during the national festivities celebrating the coronation of Queen Elizabeth II.

What has and has not changed in the health sciences library services over this period? Who are the figures now leading the field? How can we manage the profession better? And what will medical librarianship be in the future?

The time has now come for you to participate in a Congress in an Asian country, the first time that it has been held outside the European or American Continents, so that you can answer these questions for yourselves. ICML will provide a chance for you to meet and talk with colleagues who have similar interests on a variety of topics concerned with medical librarianship, and for finding or maintaining contacts and collaborating about library services. It will also be an occasion to learn about new methods, the latest developments in technology, and the availability of different sources and services.

October in Tokyo is the start of the most comfortable season of the year with clear blue skies following the rather hot summer. Of course, in addition to the scientific programs of the Congress, you may go on local library tours, enjoy sightseeing in Tokyo and the surrounding area, take a post-Congress tour of Kyoto and Nara, the fascinating world famous ancient Japanese capitals, or a major package tour to China. You still have enough time to plan how you will participate in the Congress.

Looking forward to you all arriving from across the Pacific, Indian and Arctic Oceans to join the 5th ICML in the autumn of 1985 in Tokyo!

ICML History

- 1st (July 1953 London)
  - 2nd (June 1963 Washington)
  - 3rd (May 1969 Amsterdam)
  - 4th (Sep. 1980 Belgrade)
- and the 5th ICML, Sep. 30 - Oct. 4, 1985, Tokyo.

Let's join in and make it the most productive congress ever!

General Information

Congress Name: 5th International Congress on Medical Librarianship
Theme: Medical Libraries—One world: Resources, Cooperation, Services
Dates: Sep. 30 - Oct. 4, 1985
Place: Nihon Daigaku Kaikan (Nihon University Hall) Tokyo, Japan
Sponsors: IFLA Japan Medical Library Association
Co-Sponsor: World Health Organization
Registration Fees:
On or before March 31, 1985 ¥40,000
On or after April 1, 1985 ¥45,000
CE courses ¥10,000
Accompanying person ¥20,000

President of the Japan Organizing Committee

Dr. Kazuyo Shimai (President of the Japan Medical Library Association)

Members of the International Organizing Committee

Mr. Irwin H. Pizer (U.S.A.) Chairman
Mr. S.K. Anand (India)
Mr. Eustace Cornelius (United Kingdom)
Dr. Mary Corning (U.S.A.)
Ms. Frances Groen (Canada)
Mr. Donald Jamieson (New Zealand)
Ms. Beryl Ruff (Switzerland)
Ms. Riya Sievanen-Allen (Finland)
Ms. Martha Stone (Canada)
Mr. Charles Tetley (Ghana)
Dr. Paul Weiss (German Democratic Republic)
Dr. Ines Wesley-Tanaskovic (Yugoslavia)
Mr. Toshinobu Suga (Japan)

Medical Libraries - One World: Resources, Cooperation, Services

Tentative Program (as of March 31, 1984)

Sep. 30 (Mon)
CE courses provided by the Medical Library Association, U.S.A.
Library Tour 1

Oct. 1 (Tue)
Opening Ceremony
Keynote Address
Theme Speech: Services
Concurrent Session 1
Welcome Party

Oct. 2 (Wed)
Concurrent Session 2
Theme Speech: Cooperation
Concurrent Sessions 3, 4
Library Tour 2

Oct. 3 (Thu)
Theme Speech: Resources
Concurrent Sessions 5, 6, 7

Oct. 4 (Fri)
Concurrent Sessions 8, 9
Theme Speech: Summation
Plenary Session
Closing Ceremony
Farewell "Sayonara" Party

Oct. 5 (Sat)
Post-Congress Tours

Medical Library Association, Inc.

news release

Suite 3208, 919 North Michigan Avenue, Chicago, Illinois 60611 312/266-2456

For Immediate Release
September 1984

WINTER INSTITUTE ON MANAGEMENT

A Winter Institute designed to assist library managers and professional personnel with responsibilities in managing change in the libraries of the Eighties, has been announced by the Medical Library Association. The three day intensive program, January 16-19, 1985, will provide up-to-date information and current approaches to management. Participants may choose from a roster of one-day seminars on "Decision Making," "Planning in Library Management," "Strategic Marketing," "Executive Communications," and "Human Resource Management." Case studies, exercises and readings will complement each seminar. Experts in organizational management will serve as faculty for the Institute.

Evening plenary speakers include Uwe Reinhardt, Professor of Economics and Public Affairs, Woodrow Wilson School of Public and International Affairs, Princeton University; Nina Matheson, Director and Associate Professor, Welch Library, Johns Hopkins University; and Donald A. Marchand, Director, Institute of Information Management Technology and Policy at the University of South Carolina.

The Belleview Biltmore, located at Belleaire on Florida's West Coast just two miles from Clearwater and serviced by Tampa's International Airport, is the site of the Institute. The hotel is listed on the National Registry of Historic Places and maintains the charm of an earlier, more gracious day. A block of rooms has been reserved for participants at preferred rates (\$80 single; \$85 double).

(More)

The Institute tuition (\$450 for MLA members; others \$550) covers three seminars, course materials, evening plenary sessions, breakfast, luncheon and coffee breaks daily, as well as special receptions and a banquet event on Friday evening.

Enrollment is limited and early registration is recommended. For further information and registration forms, contact: MLA Education Department, 919 North Michigan Avenue, Suite 3208, Chicago, Illinois 60611. Telephone: 312/266-2456.

# # #